

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินของประเทศไทย

FACTORS AFFECTING MONEY SUPPLY IN THAILAND

สายสมร วงศ์สวัสดิ์

SAISAMORN WONGSAWAS

อาจารย์ประจำสาขาการเงิน มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

saisamornw@sau.ac.th

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2530 ถึง 2544 ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการควบคุมปริมาณเงินให้มีจำนวนที่เหมาะสมกับควมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และเพื่อศึกษาถึงแบบจำลองต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์ค่าตัวแปรตามต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการวิเคราะห์สมการการถดถอย (Regression) มาทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parameters) ของตัวแปรอิสระต่างๆ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากนั้นทำการทดสอบค่าสถิติต่างๆ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชนในทิศทางเดียวกัน ส่วนสินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล พบว่าไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน
2. การเปลี่ยนแปลงของปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน และอัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชนในทิศทางเดียวกัน
3. การเปลี่ยนแปลงของดุลการชำระเงิน ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ
4. การเปลี่ยนแปลงของรายได้ของรัฐบาล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาลในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายของรัฐบาล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาลในทิศทางเดียวกัน
5. การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคเอกชนสุทธิในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนการเปลี่ยนแปลงของเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคเอกชนสุทธิในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: ผลกระทบ, ปริมาณเงิน

ABSTRACT

This research project is a study of the various factors that have affected the money supply in Thailand during the period from 1987 to 2001. The research was conducted in order to benefit the control of appropriate quantities of the money supply to maintain economic stability and to study various models that forecast future dependent values.

The analytical methodology employed was a Regression analysis. It was used in order to provide appropriate parameters for various independent values according to the Ordinary Least Square (OLS). The evaluation of the resulting data was performed on a personal computer using program. Finally, the various statistical data were tested.

The results of the study are summarized below:

1. Revealed that changes in the Foreign Exchange Reserve had effects on the quantities of currency carried by the people in a similar manner - that is, when the Reserve went up, the currency carried by the people also increased. Whereas, the net claim on government funds had no effect on the change in currency carried by the people.

2. Revealed that changes in the quantities of currency carried by the people and the increasing rates of the gross national product had similar effects on changes in the quantities of the demand deposits carried by people.

3. Revealed that changes in the balance of payments had no effect on changes in the net foreign assets.

4. Revealed that changes in the government income had a reverse effect on changes in the net claim on government funds – that is, when claims increased, the government income decreased. However, changes in government expenditures had corresponding effects on changes in the “net claims on the government model”.

5. Revealed that changes of loan interest rates had converse effects on the “net claim on the private sector”. However, changes of deposits in the commercial banking system had corresponding effects on changes in the net claims on the private sector.

Keyword: Affecting, Money Supply

บทนำ

ในระบบเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในขณะใดขณะหนึ่ง ปริมาณเงินตราที่หมุนเวียนในมือประชาชนทั้งหมด เรียกว่า ปริมาณเงิน (Money Supply) หรืออุปทานของเงิน (Supply of Money) ถ้าปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป ค่าของเงินย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น ถ้าหากปริมาณเงินที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีน้อยกว่าปริมาณสินค้าและบริการแล้ว ค่าของเงินก็จะเพิ่มขึ้นและระดับราคาสินค้าจะลดลง ซึ่งภาวะการณ์เช่นนี้ เรียกว่า ภาวะเงินฝืด (Deflation) และถ้าเกิดภาวะเช่นนี้รุนแรง จะมีผลทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากปริมาณเงินที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีมากกว่าปริมาณสินค้าและบริการแล้ว ค่าของเงินก็จะลดลงและระดับราคาสินค้าจะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งภาวะการณ์เช่นนี้ เรียกว่า ภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) ในทำนองเดียวกันถ้าภาวะเช่นนี้รุนแรงก็จะทำให้ระบบเศรษฐกิจขาดเสถียรภาพได้เช่นกัน

ในการดำเนินนโยบายทางการเงินนั้น [1] มีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมการขยายตัวของปริมาณเงินภายในประเทศให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีเสถียรภาพ และจากการที่ได้ศึกษางานทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาส่วนใหญ่ที่ผ่านมา [2] เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินกับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ฐานเงิน สินเชื่อภาคเอกชน ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไป และดุลการชำระเงิน เป็นต้น และได้มีการศึกษาถึงผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน โดยมีขอบเขตของการศึกษาในช่วงก่อนปี 2540 ซึ่งประเทศไทยยังใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตะกร้าเงิน คือ การผูกค่าเงินบาทกับค่าเงินสกุลอื่นหรือกับตะกร้าเงิน (Pegged Exchange Rate) (ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 - มิถุนายน 2540) นโยบายนี้

เริ่มใช้ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาโดยช่วงแรกใช้วิธีผูกค่าเงินไว้กับสกุลอื่นหรือทองคำ และเปลี่ยนไปใช้ระบบผูกค่าเงินบาทกับตะกร้าเงินในช่วงพฤศจิกายน 2527 - มิถุนายน 2540 ภายใต้ระบบตะกร้าเงินนี้ ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Equalization Fund : EEF) จะเป็นผู้ประกาศและปกป้องค่าเงินบาทเทียบกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในแต่ละวัน สำหรับการดำเนินนโยบายการเงินในช่วงนี้มุ่งเน้นให้ปัจจัยภายใน ประเทศสอดคล้องกับการกำหนดค่าเงินภายใต้ระบบดังกล่าวเป็นสำคัญ

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงต้องการที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2530 ถึง พ.ศ. 2544 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น ในช่วงแรกประเทศไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตะกร้าเงิน และในช่วงหลังตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เป็นต้นมาประเทศไทยได้เปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (Managed Float) ซึ่งค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินตราสกุลต่างๆ ถูกกำหนดโดยกลไกตลาดตามอุปสงค์และอุปทานของตลาดเงินตราในประเทศและต่างประเทศ และสามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ตามปัจจัย พื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้าซื้อหรือขายเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาตามความจำเป็น เพื่อไม่ให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากเกินไปและให้บรรลุเป้าหมายนโยบายเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้นโยบายการเงินมีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งทำให้ทางการสามารถดูแลการไหลเข้าออกของเงินทุนต่างประเทศได้ดีขึ้น การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน (Monetary Targeting) (กรกฎาคม 2540 - พฤษภาคม 2543) หลังจากที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยน มาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 นั้น ประเทศไทยขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินจากกองทุน

การเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) และได้มีการกำหนด Policy Anchor แบบใหม่ คือ Monetary Targeting ซึ่งกำหนดเป้าหมายทางการเงินอิงกับกรอบการจัดทำโปรแกรมกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างนโยบายการเงิน นโยบายการคลัง และเม็ดเงินจากภาคต่างประเทศหรือดุลการชำระเงิน และให้ได้ภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจและระดับราคาตามที่กำหนดไว้ (Ultimate Objectives) จากการประเมินภาพเศรษฐกิจดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถกำหนดเป้าหมายฐานเงินรายไตรมาสและรายวัน เพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารสภาพคล่องรายวัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับสภาพคล่องและอัตราดอกเบี้ยในระบบการเงิน มิให้เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนจนเกินไป และในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาถึงแบบจำลองต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม เช่น ปริมาณธนบัตรหรือเงินฝากเพื่อเรียกในมือประชาชน สินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ สินเชื่อสุทธิในภาค รัฐบาล สินเชื่อที่ให้แก่ภาคเอกชนสุทธิ เป็นต้น เพื่อที่จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนนโยบายทางการเงินของประเทศต่อไป อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ในการอธิบายถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ทั้งในระดับจุลภาค (Micro) และระดับมหภาค (Macro) ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2530 ถึง 2544
2. เพื่อศึกษาถึงแบบจำลองต่างๆซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม เช่น ปริมาณธนบัตรหรือเงินฝากเพื่อเรียกในมือประชาชน สินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ สินเชื่อสุทธิในภาค รัฐบาล

สินเชื่อที่ให้แก่ภาคเอกชนสุทธิ เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนนโยบายทางการเงินของประเทศต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินของประเทศไทย
2. เพื่อจะได้้นำแบบจำลองต่างๆที่สร้างขึ้นมาพยากรณ์ค่าตัวแปรตามที่ต้องการ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่สอดคล้อง ส่งเสริม และควบคุมอิทธิพลของปัจจัยดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินของประเทศไทยในครั้งนี้ จะใช้วิธีการวิเคราะห์สมการการถดถอย (Regression) มาทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parameters) ของตัวแปรอิสระต่างๆ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากนั้นทำการทดสอบค่าสถิติต่างๆ เช่น ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า (Standard Error of Estimate) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination : R^2) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจปรับปรุง (Adjusted Coefficient of Determination : \bar{R}^2) ค่าสถิติ t และการทดสอบ (t - test) ค่าสถิติ F และการทดสอบ (F - test) เพื่อพิจารณาว่าแบบจำลองนั้นๆเหมาะสมกับข้อมูลเพียงใด มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติเพียงใด ตัวแปรอิสระแต่ละตัวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด ในทิศทางเดียวกันหรือไม่ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงใด

เมื่อได้แบบจำลองที่เหมาะสมกับข้อมูล ซึ่งตัวแปรอิสระต่างๆสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร

ตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จึงทำการทดลองประมาณค่าตัวแปรตามเพื่อเปรียบเทียบกับค่าที่เกิดขึ้นจริงว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

ผลการวิจัย/Results

จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อองค์ประกอบปริมาณเงินดังกล่าว สามารถนำมาสร้างแบบจำลองโดยอาศัยข้อมูลของปัจจัยต่างๆ เหล่านั้นมาทำการวิเคราะห์ ปรากฏผลดังนี้ [3]

1. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน

ผลการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ปรากฏดังนี้

$$\begin{aligned} \text{CRR}_t &= 42,617.199 + 0.239 \text{RRV}_t + 0.008266 \text{NCG}_t \\ &\quad (12.677) \quad (60.953)^{**} \quad (0.212) \\ R^2 &= 0.960 \\ \text{Adjusted } R^2 &= 0.955 \\ \text{SEE} &= 20,718.08719 \\ \text{F - test} &= 2,151.105 \\ \text{Sig. F} &= 0.000 \end{aligned}$$

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่า t – Statistic ของ α , β_1 และ β_2 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.960$ แสดงว่าตัวแปรอิสระคือ ปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ (RRV_t) และ สินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล (NCG_t) สามารถอธิบายตัวแปรตามคือ ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน (CRR_t) ได้ร้อยละ 96 และมีค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 20,718.08719

โดยปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ (RRV_t) มีความสัมพันธ์กับปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือ

ในมือประชาชน (CRR_t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% กล่าวคือ ปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน เพิ่มขึ้น 0.239 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม ถ้าปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ ลดลง 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน ลดลง 0.239 ล้านบาท

สินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล (NCG_t) ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน (CRR_t) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

2. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปริมาณเงินฝากเมื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน

ผลการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ปรากฏดังนี้

$$\begin{aligned} \text{DMD}_t &= 1,596.274 + 0.298 \text{CRR}_t + 754.992 \text{GRP}_t \\ &\quad (0.491) \quad (28.528)^* \quad (4.178)^* \\ R^2 &= 0.866 \\ \text{Adjusted } R^2 &= 0.865 \\ \text{SEE} &= 21,176.93811 \\ \text{F - test} &= 572.065 \\ \text{Sig. F} &= 0.000 \end{aligned}$$

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่า t – Statistic ของ α , β_1 และ β_2 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.866$ แสดงว่าตัวแปรอิสระคือ ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน (CRR_t) และอัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์

ประชาชาติ (GRP_t) สามารถอธิบายตัวแปรตามคือ ปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน (DMD_t) ได้ร้อยละ 86.6 และมีค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 11,176.93811

โดยปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน (CRR_t) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน (DMD_t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้ปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน เพิ่มขึ้น 0.298 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม ถ้าปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน ลดลง 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้ปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน ลดลง 0.298 ล้านบาท

อัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GRP_t) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน (DMD_t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ อัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้ปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน เพิ่มขึ้น 754.992 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ลดลง 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้ปริมาณเงินฝากเพื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน ลดลง 754.992 ล้านบาท

3. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ

ผลการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ปรากฏดังนี้

$FRA_t = 603,343.399 - 0.428 BLP_t$
(26.967) (-0.554)
$R^2 = 0.002$
Adjusted $R^2 = -0.004$
SEE = 296,278.70412
F - test = 0.307
Sig. F = 0.580

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่า t - Statistic ของ α และ β_1

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า Sig. F = 0.580 แสดงว่า ตัวแปรอิสระคือ ดุลการชำระเงิน (BLP_t) ไม่สามารถอธิบายตัวแปรตามคือ สินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ (FRA_t) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ดุลการชำระเงิน ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก

4. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล

ผลการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ปรากฏดังนี้

$NCG_t = 53,662.717 - 1.026 REG_t + 1.194 EXG_t$
(6.968) (-4.253)* (5.622)*
$R^2 = 0.152$
Adjusted $R^2 = 0.143$
SEE = 39,472.46278
F - test = 15.902
Sig. F = 0.000

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่า t - Statistic ของ α , β_1 และ β_2 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.152$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระคือ รายได้ของรัฐบาล (REG_t) และ รายจ่ายของรัฐบาล (EXG_t) สามารถอธิบายตัวแปรตามคือ สินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล (NCG_t) ได้ร้อยละ 15.2 และมีค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 39,472.46278

โดยรายได้ของรัฐบาล (REG_t) มีความสัมพันธ์กับสินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล (NCG_t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ รายได้ของรัฐบาลเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้สินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล ลดลง 1.026 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้ของ

รัฐบาล ลดลง 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้สินเชื่อสุทธิในภาค รัฐบาล เพิ่มขึ้น 1.026 ล้านบาท

รายจ่ายของรัฐบาล (EXG_t) มีความสัมพันธ์กับสินเชื่อ สุทธิในภาครัฐบาล (NCG_t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ รายจ่ายของรัฐบาล เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้สินเชื่อสุทธิในภาครัฐบาล เพิ่มขึ้น 1.194 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม ถ้ารายจ่าย ของรัฐบาล ลดลง 1 หน่วย ก็จะมีผลทำให้สินเชื่อสุทธิใน ภาครัฐบาล ลดลง 1.194 ล้านบาท

5. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสินเชื่อที่ให้แกภาคเอกชน สุทธิ

ผลการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ปรากฏดังนี้

$\ln CRP_t$	=	2.670	-	0.679	$\ln IRC_t$	+	0.460	$\ln DPB_t$
		(5.167)		(-3.438)*			(7.206)*	
R^2	=	0.337						
Adjusted R^2	=	0.330						
SEE	=	0.22986						
F - test	=	45.070						
Sig. F	=	0.000						

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่า t - Statistic ของ α , β_1 และ β_2 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า $R^2 = 0.337$ แสดงว่าตัวแปรอิสระคือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ (IRC_t) และเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ (DPB_t) สามารถ อธิบายตัวแปรตามคือ สินเชื่อที่ให้แกภาคเอกชนสุทธิ (CRP_t) ได้ร้อยละ 33.7 และมีค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 0.22986

โดยอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ (IRC_t) มีความสัมพันธ์กับสินเชื่อที่ให้แกภาคเอกชนสุทธิ (CRP_t) อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ เพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ ก็จะมี ผลทำให้สินเชื่อที่ให้แกภาคเอกชนสุทธิ ลดลง 0.679 เปอร์เซ็นต์ ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินให้ สินเชื่อ ลดลง 1 เปอร์เซ็นต์ ก็จะมีผลทำให้สินเชื่อที่ให้แก ภาคเอกชนสุทธิ เพิ่มขึ้น 0.679 เปอร์เซ็นต์

เงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ (DPB_t) มี ความสัมพันธ์กับสินเชื่อที่ให้แกภาคเอกชนสุทธิ (CRP_t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ เงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ ก็จะมีผลทำให้สินเชื่อที่ให้แกภาคเอกชนสุทธิ เพิ่มขึ้น 0.460 เปอร์เซ็นต์ ในทางตรงกันข้าม ถ้าเงินฝาก ในระบบธนาคารพาณิชย์ ลดลง 1 เปอร์เซ็นต์ ก็จะมีผลทำ ให้สินเชื่อที่ให้แกภาคเอกชนสุทธิ ลดลง 0.460 เปอร์เซ็นต์

สรุปและอภิปรายผล

ปริมาณเงินมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และความ เป็นอยู่ของมนุษย์อย่างมาก การเปลี่ยนแปลงในปริมาณ เงินก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยตรง เช่น การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินที่มากเกินไปทำให้เกิดภาวะเงิน เพื่อ หรือการลดลงของปริมาณเงินที่มากเกินไปจะทำให้ เกิดภาวะเงินฝืด ระบบเศรษฐกิจก็ขาดเสถียรภาพ ในการ วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจนั้น การวางแผนทางด้านการเงิน และการคลังมีจุดมุ่งหมาย เพื่อควบคุมการขยายตัวของ ปริมาณเงินให้สอดคล้องกับการขยายตัวของระบบ เศรษฐกิจ ซึ่งพื้นฐานของการศึกษาเรื่องของปริมาณเงินก็ คือ การศึกษาถึงความหมายหรือองค์ประกอบของคำว่า “ปริมาณเงิน” ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่าปริมาณเงิน มากมายแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ใครมีแนว ความคิดในทางทฤษฎีใด แนวความคิดและทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับปริมาณเงินนั้นมีการพัฒนาเรื่อยมา จาก แนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์สมัยเก่า ก่อนคริสต์

ศตวรรษที่ 19 ที่เห็นว่าเงินเป็นเพียงสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น ต่อมาได้มีการปรับปรุงพัฒนา เช่น ทฤษฎีปริมาณเงินของเออร์วิง ฟิชเชอร์ ได้อธิบายแนวความคิดเพิ่มเติมจากทฤษฎีปริมาณเงินของนักเศรษฐศาสตร์สมัยเก่า โดยสร้างสมการการแลกเปลี่ยนขึ้นมาและให้ค่าจำกัดความของคำว่าปริมาณเงินว่า ปริมาณเงินประกอบไปด้วยเงินสดอันได้แก่ ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์รวมกับเงินฝากเผื่อเรียกที่ฝากอยู่กับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นความหมายของปริมาณเงินตามความหมายอย่างแคบ ต่อมานักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนบริดจ์ เช่น อัลเฟรด มาร์แชล, พิกู, โรเบิร์ตสัน ได้อธิบายสมการการแลกเปลี่ยนของเออร์วิง ฟิชเชอร์ เพิ่มเติม โดยเน้นถึงความต้องการถือเงินของประชาชนว่า ประชาชนจะถือเงินไว้เพราะเงินให้อำนาจซื้อและให้ความสะดวกในการใช้จ่ายใช้สอย อีกทั้งเป็นการเตรียมพร้อมในเหตุการณ์ข้างหน้า แต่การถือเงินไว้จะทำให้เสียโอกาสไม่ได้รับผลตอบแทน ฉะนั้นประชาชนจะถือเงินไว้ตามระดับความพอใจของตน เงินอีกส่วนหนึ่งจะนำไปลงทุนเพื่อให้ได้ผลตอบแทน ดังนั้นปริมาณเงินตามทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนบริดจ์จึงมีความหมายกว้างขึ้น โดยรวมเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำที่ให้ผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยไว้ด้วย[4]

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความหมายของปริมาณเงินในประเทศไทยตามคำจำกัดความของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยสร้างแบบจำลองตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินระหว่างปี พ.ศ. 2530 ถึง 2544 ผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. แบบจำลองปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองคือ ปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับตัวแปรตามคือ ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน โดยให้ค่า R^2 เท่ากับ 0.960 ค่า

สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระที่ได้แสดงระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชนในทิศทางเดียวกัน ส่วนสินเชื่อบุคคลในภาครัฐบาล พบว่าไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน

2. แบบจำลองปริมาณเงินฝากเผื่อเรียกที่ถือในมือประชาชน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลอง คือ ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือในมือประชาชน และอัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับตัวแปรตามคือ ปริมาณเงินฝากเผื่อเรียกที่ถือในมือประชาชนโดยให้ค่า R^2 เท่ากับ 0.866 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทั้งสองที่ได้แสดง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระทั้งสอง มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามในทิศทางเดียวกัน

3. แบบจำลองสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองคือ ดุลการชำระเงิน ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับตัวแปรตามคือ สินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ

4. แบบจำลองสินเชื่อบุคคลในภาครัฐบาล

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองคือ รายได้และรายจ่ายของรัฐบาล มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับตัวแปรตามคือ สินเชื่อบุคคลในภาครัฐบาล โดยให้ค่า R^2 เท่ากับ 0.152 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทั้งสองที่ได้แสดงระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระรายได้ของรัฐบาล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ รายจ่ายของ

รัฐบาล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามในทิศทางเดียวกัน

5. แบบจำลองสินเชื่อที่ให้แก่ภาคเอกชนสุทธิ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองคือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ และเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับตัวแปรตามคือ สินเชื่อที่ให้แก่ภาคเอกชนสุทธิ โดยให้ค่า R^2 เท่ากับ 0.337 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทั้งสองที่ได้แสดงระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า ปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ถือโดยประชาชนมีสัดส่วนและอัตราการเพิ่มมากกว่าสัดส่วนและอัตราการเพิ่มของเงินฝากเมื่อเรียกที่ถือโดยประชาชนตลอดมา ดังนั้นการควบคุมปริมาณเงินตามความหมายแคบ จึงสามารถทำได้โดยการควบคุมเงินสำรองเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดปริมาณธนบัตรและเหรียญกษาปณ์

ส่วนองค์ประกอบของปริมาณเงินในความหมายกว้างพบว่า เงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำมีสัดส่วนมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ดังนั้นการควบคุมปริมาณเงินความหมายกว้าง ควรใช้มาตรการด้านการออม เช่น การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก การลดหรือยกเลิกภาษีเงินฝากประจำ การออกตราสารการเงินใหม่ที่เปลี่ยนมือได้ เพื่อจูงใจในการออม

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขวัญชัย ไทยานันท์. (2530). **ทฤษฎีและนโยบายการเงินในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [2] ชวี เกาขวัต. (2518). **การศึกษาการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2504 - 2517** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- [3] คิม ไชยแสนสุข. (2530). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2514 - 2528** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [4] ศิริ การเจริญดี; และ สุชาดา กิระกุล. (2523). **รายงานการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงิน ฐานเงิน และสินเชื่อภาคเอกชน.** กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.